

Polskie zwyczaje świąteczne

Kochani, zapraszamy do zapoznania się z zwyczajami świątecznymi oraz zachęamy do wykonania prac papierowych, których propozycje znajdziecie poniżej.

Najlepsze, co możemy zrobić dla siebie i innych, to spędzić czas Świąt w rodzinnej atmosferze i umocnić łączące nas więzi. W dobrym przeżyciu Bożego Narodzenia pomaga świadome pielęgnowanie tradycyjnych zwyczajów i rytuałów świątecznych.

Wigilia

Dzień wigilijny bogaty jest w zwyczaje i przesady, które, jak wierzą, posiadały magiczną moc. Zazwyczaj znajdują one swój rodowód w lokalnych, przedchrześcijańskich wierzeniach. Termin „wigilia” pochodzi od łac. „vigilia” i znaczy „czuwanie, nocne czuwanie”. czasownik „vigilo, vigilare” znaczy tyle, co „nie spać, spędzać noc na czuwaniu, być przezornym i ostrożnym, troskliwym, pilnować”.

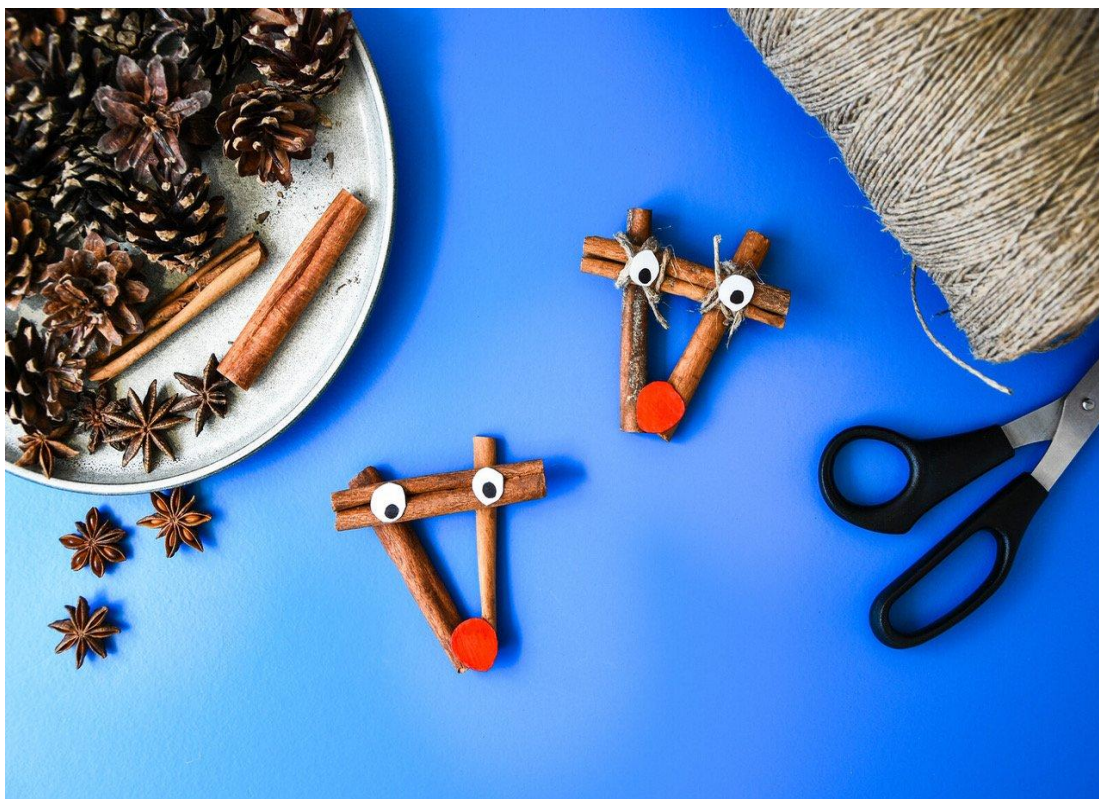
W ten dzień dokładamy szczególnych starań, aby okazywać sobie wzajemnie życzliwość, ufając, że pomoże nam to w podobnej atmosferze przetrwać kolejny rok. Przetrwał też przesąd, że jeśli w wigilijny poranek pierwszym gościem w domu będzie młody chłopiec, przyniesie to szczęśliwy rok. Niektórzy z nas przechowują w portfelu łuski z wigilijnego karpia, które mają przynieść pomyślność.

Symbole i zwyczaje bożonarodzeniowe

- **Sianko pod obrusem** – ten zwyczaj wywodzi się jeszcze z czasów pogańskich i ma związek z dawnym świętem agrarnym. Jak nakazuje tradycja, siano należy położyć pod obrusem. Symbolizuje to narodzenie Jezusa w ubóstwie. Z tym zadaniem bez problemu poradzi sobie małe dziecko – pozwól mu wykonać tę symboliczną czynność, a starszakowi wyjaśnij jej znaczenie.
- **Pierwsza gwiazdka** – tradycyjnie wieczerza wigilijna rozpoczyna się wraz z pierwszą gwiazdką na niebie. Jest to symboliczne nawiązanie do Gwiazdy Betlejmskiej, oznaczającej narodziny Jezusa, którą według Biblii na wschodniej stronie nieba ujrzeli Trzej Królowie. Zadanie wypatrzenia na niebie pierwszej gwiazdki powierz dzieciom.
- **Wspólna modlitwa** – kolację wigilijną, w polskiej tradycji postną, rozpoczyna modlitwa i czytanie fragmentu Ewangelii wg św. Mateusza lub Łukasza, dotyczącego narodzin Jezusa.
- **Opłatek** – przełamanie opłatka ze wszystkimi uczestnikami wieczerzy wigilijnej jest jej centralnym punktem. Gest ten symbolizuje wzajemne poświęcenie się jednych dla drugich i chęć dzielenia się z bliskimi owocami swojej codziennej pracy. Dzielenie się opłatkiem ma w zamyśle zbliżyć i łączyć ludzi. Dawniej opłatki były wypiekane na plebaniach, w klasztorach, i roznoszone po domach. Opłatek jest pozostałością, śladem eulogii starochrześcijańskich (chleba ofiarnego, który składano na ołtarzu w czasie przygotowania darów eucharystycznych). Zadbaj o to, by dziecko miało swój opłatek, którym zapewne niechętnie będzie się dzieliło – jednak dzięki temu poczuje, że w pełni uczestniczy w spotkaniu.

- **Dodatkowe nakrycie** – na stole gospodyni ustawia dodatkowe nakrycie, jedno więcej niż jest uczestników wieczerzy. Jest ono symbolicznie przeznaczone dla niezapowiedzianego gościa. To także wyraz pamięci o naszych bliskich, którzy są nieobecni, którzy nie mogli dotrzeć na wieczerzę np. zza granicy. Puste nakrycie wyraża także pamięć o członku rodziny, który zmarł.
- **Świeca wigilijna** – ten zwyczaj narodził się w Holandii. W wieczór wigilijny przed wejściem do każdego domu ustawiano płonący lampion, często bogato zdobiony, czasem zamiast niego ustawiano zwykłą świecę. Światło miało być znakiem zaproszenia do rodziny Marii i Józefa, aby Jezus narodził się w każdym domu. Oświecało więc drogę i zapraszało.
- **Szopka** – zwyczaj ustawiania z figurek sceny Bożego Narodzenia zwanej „szopką”, lub chociaż samego żłobka z sianem i leżącą w nim figurką Dzieciątka, sięga XIII. wieku. Pozwala wyobrazić sobie miejsce narodzenia Jezusa.
- **Świeca bożonarodzeniowa** – jest najbardziej wymownym symbolem przychodzącego do nas Jezusa, a zarazem znakiem świadectwa wiary chrześcijańskiej wobec dzieci, rodziców, krewnych, przyjaciół i wszystkich odwiedzających dom. Wiele rodzin przygotowuje na Święta świecę urodzinową w kolorze białym, złotym lub czerwonym, udekorowaną religijnymi symbolami bożonarodzeniowymi. Świeca jest symbolem Chrystusa jako Światłości świata.
- **Potrawy** – w zależności od regionu i tradycji rodzinnych, zestaw wigilijnych potraw jest różny, ale zwyczajowo na stole powinny znaleźć się wszystkie płody ziemi, a potraw powinno być dwanaście. Spróbowanie każdej ma zapewnić szczęście przez cały rok. Najpopularniejsze polskie potrawy to czerwony barszczyk z uszkami, zupa grzybowa, karp (ryba) pod różnymi postaciami, kutia, pierogi z kapustą i grzybami, kulebiak, kompot z suszonych owoców. Pamiętaj, że nie wszystkie potrawy są odpowiednie dla dzieci (choćby te przygotowane z grzybów) oraz kobiet w ciąży.
- **Choinka** – jako „drzewo życia” jest symbolem chrześcijańskim – ubiera się ją w dniu, w którym wspominamy naszych pierwszych rodziców: Adama i Ewę. Przypomina ona ludziom naukę o upadku i odkupieniu rodzaju ludzkiego – Bóg przywraca człowiekowi drogę do drzewa życia, którą utracił, czyli dar nieśmiertelności. Natomiast składanie prezentów (darów) pod choinką, jest naśladowaniem dobroci.
- **Wspólne kołędowanie** – radosne śpiewy, w które zaangażowani są wszyscy uczestnicy wieczerzy wigilijnej. Tradycja już niestety coraz rzadziej praktykowana, a szkoda, ponieważ świąteczne muzykowanie nie tylko wpływa na wzajemne relacje międzyludzkie, ale też pomaga rozwijać w sobie poczucie harmonii i wyrażać emocje.

Proste renifery z lasek cynamonu

Zapach cynamonu to jeden z najbardziej charakterystycznych aromatów, które kojarzą nam się z Bożym Narodzeniem. Starty cynamon dodajemy do ciast i pierniczków, ale można z niego zrobić także proste (i piękne w swej prostocie) świąteczne dekoracje!

Tym razem – oprócz lasek cynamonu – przyda się jeszcze sznurek, nożyczki, klej typu magic oraz czerwony i biały papier.

Laski cynamonu układamy w kształt trójkąta i sklejamy ze sobą. W górnej części możemy dokleić dwie mniejsze laski. Dla ciekawszego efektu miejsca łączenia na wysokości „oczu” oplatamy jeszcze sznurkiem.

Z papieru wycinamy małe kółeczka czyli czerwony nosek renifera i jego oczy. Na białych kółeczkach dorysowujemy mniejsze – czarne. Doklejamy oczy i nosek i nasz świąteczny renifer jest już gotowy!

Renifer Rudolf Czerwononosy i Mikołaj z rolek po papierze

Zobaczcie zabawną postać Rudolfa Czerwononosego i Mikołaja zrobione z rolek po papierze toaletowym. To łatwa i sympatyczna świąteczna zabawa i ozdoba. Sprawdzi się i w domu i w przedszkolu.

Co będzie potrzebne do stworzenia tych sympatycznych postaci?

- rolki po papierze toaletowym,
- kolorowe papiery,
- niewielki kawałek czerwonego materiału (sprawdzi się też bibuła),
- druciki kreatywne – białe i brązowe,
- klej, nożyczki,
- pomponiki do kupienia w sklepie papierniczym lub , KiKu lub Pepco (noski robicie również z papieru, bibuły albo z kolorowej włóczki),

Jak zrobić renifera z rolek?

Bardzo prosto! Jeśli postacie mają trzymać proporcje, trzeba będzie nieco skrócić tę rolkę, z której będziemy robić renifera. Ale nie jest to konieczne. Na zdjęciu rolka, z której powstał Czerwononosi nie jest obklejona papierem. Największym wyzwaniem tutaj jest narysowanie i wycięcie rogów Rudolfa. Gdy są już gotowe, przyklejamy je do rolki od wewnętrznej strony.

Jeśli macie gotowe – kupione w sklepie papieżniczym – oczy, doklejamy je do rolki. Oczywiście zrobicie też z małych kółeczek wyciętych z białego papieru, na których dorysujecie czarne, mniejsze kółeczka. Doklejamy nosek, rysujemy buzię i zarumienione policzki. Na górze i na dole rolkę owijamy drucikami kreatywnymi. Nasz Rudolf Czerwononosi jest już gotowy.

Czas zatem na Mikołaja...

Rolkę oklejamy czerwonym papierem (jeśli nie macie błyszczącego, wystarczy matowy) w taki sposób, aby nie zasłonić miejsca na twarz. Można okleić całą rolkę, a potem na czerwony papier nakleić kolejny – jasny, na którym będą oczy i broda. Brodę i wąsy trzeba będzie wyciąć z białego papieru. Teraz naklejamy nosek. Na górze rolki fantazyjnie montujemy „czapkę” z materiału lub bibuły. Można ją delikatnie związać na połowie wysokości. Czapkę owijamy białym drucikiem kreatywnym. Piękny Mikołaj, prawda?

Jeśli chcecie zobaczyć inne ozdoby na Boże Narodzenie, które stworzycie z rolek

Świąteczna gromadka

Własnoręcznie robione ozdoby na choinkę

Dzięki takim prostym ozdobom, świąteczne drzewko nabierze indywidualnego charakteru. Przy tej zabawie mama lub tata powinni troszkę pomóc czy chociażby mieć na uwadze to, co robi dziecko.

Do stworzenia takich świątecznych ozdób będziecie potrzebować:

- grubej tektury
- farb, mazaków, kolorowego papieru, brokatu czy gotowych – świątecznych naklejek
- sznurka lub wstążki
- kleju i nożyczek
- dziecięcej fantazji

Gdy wszystkie składniki już na stole, czas przystąpić do pracy.

Zaczynamy od odrysowania i dokładnego wycięcia kształtów naszych ozdób choinkowych. Można je odrysować od jakiegoś szablonu (np. form na świąteczne ciasteczka czy wyciętego obrazka np. z kolorowanki): bombki, choinki, bałwanki, gwiazdki... Możliwości jest naprawdę wiele.

Każdy kształt musi być wycięty z tektury dwa razy, ponieważ będziemy je ze sobą sklejać. Przed sklejeniem, między poszczególnymi tekturowymi kształtami mocujemy – posmarowany klejem – sznurek lub wstążkę. Sklejamy. Na tym etapie można zrobić sobie

chwilę przerwy, poczekać aż nasze ozdoby wyschną, kładąc na nich na przykład jakąś książkę, by klej lepiej zadziałał.

Reszta pracy należy już głównie do dzieci, które przystroją ozdoby według swojej pomysłowości. Poniżej kilka propozycji:

1. wytnijcie z kolorowego papieru dokładnie taki sam kształt ozdoby i naklejcie na szarą tekturę (np. w kształcie choinki) dorysowując ozdoby mazakiem lub białym korektorem,
2. brzegi kolejnej zawieszki obrysujcie błyszczącym brokatem,
3. wytnijcie z kolorowego papieru małe kóteczka i gwizdki i naklejcie na zawieszkę,
4. przymocujcie świąteczne naklejki kupione w sklepie,
5. klejem typu wikol przymocujcie kolorowe guziki albo plastikowe koraliki

Na koniec zapraszam Was do poznania pewnej krótkiej świątecznej historii:

Historia o aniołku i bożonarodzeniowej gwiazdce

Opowiem wam historię o aniołku małym , spacerował wśród gwiazdek w swym ubranku białym zawsze wesoły, bawił się z wszystkimi, anioły w niebie bardzo go lubiły.

Kilka dni przed świętami mały aniołek dowiedział się od swoich przyjaciół, że

bożonarodzeniowa gwiazdka obrażała się na ludzi. Słyszała, że ciągle narzekają , są dla siebie niemili, kłóćą się.

-Ukryję się, pomyślała. W tym roku ludzie nie zasługują na Boże Narodzenie.

Gdy o tym usłyszał aniołek, bardzo się zmartwił. Muszę odnaleźć gwiazdkę, dzieci czekają cały rok na te najpiękniejsze święta.

Podrapał się w głowę i zaczął rozmyślać, kogo by można poprosić o pomoc. Przyszędł mu do głowy wspaniały pomysł. Jest przecież taka wspaniała postać, za którą przepadają dzieci i jest

symbolem świąt. Przecież to święty Mikołaj. Zaraz pofrunę do niego i poproszę o pomoc. Aniołek przywitał się ze starszym panem z siwą brodą.

-Panie Mikołaju, czy nie wiesz, gdzie się ukryła bożonarodzeniowa gwiazdka, spytał?

-A kiedy zniknęła, zapytał Mikołaj? Nic o tym nie wiedziałem. Przez cały rok przygotowuję dla dzieci prezenty. Jeżeli nie będzie Bożego Narodzenia, moja praca pójdzie na marne. Przecież to są święta miłości i radości. A najszcześniejszymi istotami o czystym sercu są dzieci. Musisz aniołku polecieć do jakiegoś przedszkola i poprosić dzieci o pomoc.

Nie zastanawiając się długo, bo czasu było coraz mniej, znalazł małe przedszkole .

-Kochane dzieci, proszę Was o pomoc w odnalezieniu świątecznej gwiazdki. Ukryta się . Kto zaświeci na niebie w wigilię i oznajmi, że możemy zasiąść gośćmi do stołu?

Bez niej w ogóle nie będzie Bożego Narodzenia. Proszę , zaśpiewajcie pastorałkę o małej gwiazdce, może wysłucha dzieci i powróci do nieba. Dzieci z całego przedszkola zebrały się w jednej Sali i zaczęły pięknym głosem śpiewać . Aniołek cały czas spoglądał w górę. Wreszcie zauważył na niebie maleńkie światełko. Z uśmiechem podziękował przedszkolakom za pomoc i odfrunął. I tak Boże Narodzenie zostało uratowane.

Ta historia o aniołku
nie kończy się wcale,
ciągle chodzi on po chmurach,
ludziom radość daje
i co roku przypomina,
gdy choinka świeci,

**pamiętajcie o miłości
dorośli i dzieci.**